

VOORLOPIG VERSLAG

Nr. 5

Aan de bijzondere commissie, ingesteld voor de wetsontwerpen 9595 en 9596, werd de voorbereiding van de openbare behandeling van dit ontwerp van wet opgedragen.

De commissie heeft de eer hieromtrent als volgt te rapporteren.

Algemeen

Bij het bestuderen van deze materie bleek, dat vele, verschillende en verschillende andere leden gezamenlijk een standpunt konden innemen. In dit verslag zijn deze groeperingen aangeduid als zeer vele leden.

Deze leden juichten de totstandkoming van een harmonisatie binnen de E.E.G.-landen van het nationale vennootschapsrecht van de lid-staten toe. Een dergelijke harmonisatie zal het verkeer tussen de lid-staten ten goede kunnen komen en zal, naast de totstandkoming van een statuut voor de Europese Vennootschap, voor het bedrijfsleven een belangrijke vereenvoudiging van het inzicht in de verschillende rechten en verplichtingen van vennootschappen meebrengen.

Wel rees bij hen de vraag, waarom de Regering niet voldaan heeft aan de verplichting, om, overeenkomstig artikel 13 van de richtlijn, tijdig voor de indiening van het wetsontwerp te zorgen. De richtlijn is op 11 maart 1968 aan de lid-staten medegedeeld, zodat de Nederlandse wetgeving voor 11 september 1969 had moeten zijn aangepast. Het ontwerp is echter eerst op 4 november 1969 ingediend. Uiteraard heeft ook de Kamer enige tijd nodig om zich een oordeel over de materie te vormen, zodat het gevolg is dat aanzienlijk later dan de richtlijn voorschrijft, de wetgeving is aangepast. Men stelde de vraag, hoe het in de richtlijnen neergelegde (een verplichting voor de lid-staten) effectief kan worden nagekomen, als de lid-staten met de nakoming van hun verplichtingen te lang wachten.

Op die wijze wordt het door de E.E.G.-organen tot stand gebrachte recht niet gediend. Deze leden zouden het zeer op prijs stellen, indien de indieners op dit aspect van de totstandkoming van Europees recht (dat niet alleen hier speelt, maar ook bij andere departementen wel valt te constateren) in hun antwoord zouden willen ingaan.

Een tweede algemeen aspect, waar deze leden aandacht voor vroegen, betrof het volgende: De indieners delen in de memorie van toelichting (blz. 4 linkerkolom) mede, dat de raad een „inmiddels weer aanzienlijk gewijzigde” tekst van de richtlijn vaststelde. De raad heeft conform artikel 149 E.E.G.-verdrag het recht van het voorstel van de commissie af te wijken, mits de raad daartoe bij unanimité beslist. De leden, hier aan het woord, namen aan, dat inderdaad de beslissing van de raad met algemene stemmen is genomen, zodat mag worden aangenomen dat de Nederlandse Regering geheel met de inhoud van de richtlijn instemt. Toch werpt de gang van zaken een duidelijk licht op het gebrek aan parlementaire controle binnen de E.E.G. Het Europese Parlement doet voorstellen tot wijziging van de voorstellen van de Europese Commissie; naar aanleiding daarvan wijzigt de Europese Commissie haar voorstellen en in aansluiting daarop wijzigt de raad (unaniem) weer de gewijzigde voorstellen aanzienlijk.

Op die wijze komt een richtlijn tot stand die afwijkt én van de voorstellen van de Europese Commissie én van die van het Europese Parlement. De nationale parlementen kunnen thans niet anders meer doen dan nagaan of de wetswijzigingen die worden voorgesteld, in overeenstemming zijn met de voor de lid-staten bindende richtlijn. Met andere woorden: Het Europese Parlement heeft nog geen beslissende invloed op de richtlijn én de nationale parlementen hebben die invloed niet meer. Tussen dat „nog geen” en „niet meer” zit het probleem van de verdwenen democratische controle. Dit probleem is slechts op te lossen door aan het Europese Parlement mede-wetgevende bevoegdheden toe te kennen, zodat recht, dat op communautair vlak tot stand komt (zoals in casu de richtlijn), niet in feite het produkt is van een intergouvernementele onderhandeling, maar produkt wordt van een bovennationale en democratische wetgeving. Ook op deze beschouwing zouden deze leden gaarne het antwoord van de Regering ontvangen. Niet, omdat zij vonden dat in dit geval zulk slecht recht tot stand zou zijn gekomen (met het resultaat konden zij in het algemeen instemmen) maar omdat hun de democratische controle zowel nationaal als communautair ter harte gaat en deze richtlijn een duidelijk voorbeeld is van hetgeen aan democratische parlementaire controle in de E.E.G. ontbreekt.

Een derde algemeen aspect betreft de gebondenheid aan de richtlijn wat de materiële inhoud betreft: de richtlijn geldt niet alleen voor naamloze vennootschappen maar ook voor commanditaire vennootschappen op aandelen. De indieners overwegen nog op welke wijze de wetgeving terzake van commanditaire vennootschappen op aandelen aan de richtlijn kan worden aangepast. Realiseert de Regering zich dat zij op deze wijze niet voldoet aan de verplichting die de richtlijn inhoudt? Het zou uit een oogpunt van het scheppen van communautair recht te betreuren zijn als de gewoonte ingang zou gaan vinden, de verplichtingen die in richtlijnen zijn opgenomen, niet na te komen. Deze leden drongen er dan ook op aan dat zo spoedig mogelijk wetswijzigingen worden voorgesteld met het doel de Nederlandse wetgeving ook op dit punt aan de richtlijn aan te passen.

Zal bij de invoering van boek 2 van het nieuwe B.W. niet alleen de materie van de eerste richtlijn maar ook die van de (inmiddels in ontwerp door de Europese Commissie gepubliceerde) tweede richtlijn aan de orde komen, zo vroeg men in de commissie. Is het dan de bedoeling met de voortgang van de invoering te wachten tot ook de tweede richtlijn tot stand is gekomen?

Wat overigens de inhoud van het nieuwe recht betreft constateerden zeer velen dat in het algemeen de indieners in hun voorstellen er in zijn geslaagd de richtlijn recht te doen wervaren.

Bij de bespreking van de verschillende artikelen zouden zij op enkele punten nog nader ingaan.

Vele andere leden konden zich geheel verenigen met het streven naar harmonisatie en coördinatie van het recht in de E.E.G., met name ook op het terrein van het vennootschapsrecht. E.E.G.-richtlijnen zouden dan wel als een minimum moeten zijn opgezet, op basis waarvan de nationale wetgever een eigen regeling kan opbouwen in overeenstemming met de aard en opvattingen in zijn land. De tijd is nog niet gekomen, waarin dergelijke – veelal ook politieke – verschillen kunnen worden ondergeschikt gemaakt aan de gegroeide eenheid. Ook wordt de meningsvorming in de E.E.G. bemoeilijkt door het ontbreken van bevoegde parlementaire organen. Het tot stand brengen van richtlijnen wordt dan een kwestie van onderhandelen, waarbij het wel zaak is een goed gefundeerd eigen standpunt in te brengen. Ten aanzien van de richtlijnen voor het vennootschapsrecht wilden deze leden nog eens de nadruk leggen op hun standpunt, dat zulke richtlijnen geen belemmering mogen vormen voor een ontwikkeling, die leidt naar meer openheid en medezeggenschap in het bedrijfsleven.

Artikel 25 van het voorstel tot de tweede richtlijn, houdende een regeling betreffende het voorkeursrecht van aandeelhouders bij de uitgifte van nieuwe aandelen, zou misschien baat kunnen brengen bij excessen in de fusiestrijd (Vredestein).

Deze leden stelden, gelijk zeer velen hiervoor, dat het onderhavige ontwerp van wet op vele punten afwijkt van boek 2 nieuw B.W. Zal dit bij de invoeringswet worden rechtgebreid en moet dat dan misschien wachten totdat ook de consequenties van de verdere richtlijnen op dit terrein zijn te overzien?

Kan inmiddels, zo vroeg de commissie, een tekst van het gewijzigde Wetboek van Koophandel ter beschikking worden gesteld? Ook het wetsontwerp 9595 (jaarrekening) wijzigde deze wet al en er zijn nog wetsontwerpen onderweg, die eveneens op de eerste richtlijn berusten. Ter beoordeling van het geheel, dat gaat ontstaan, is volgens de commissie een uitgave van het Wetboek van Koophandel „op stapel” nodig. Hoe staat het met de „nadere overweging” (memorie van toelichting blz. 6) met betrekking tot de inpassing in onze wetgeving van de commanditaire vennootschap op aandelen? Deze „vluchthaven” zou immers moeten worden afgesloten.

Voorts vroeg de commissie, of een overzicht gegeven kan worden van de wijzigingsvoorstellen die het Europese Parlement in zijn advies over de onderhavige richtlijn heeft opgenomen daarbij aangevend in welke mate de Europese Commissie deze wijzigingsvoorstellen in haar definitieve voorstel aan de raad heeft overgenomen en wat het oordeel is van de Regering over deze wijzigingsvoorstellen.

Heeft de raad in laatste instantie beslist conform het gewijzigd voorstel van de Europese Commissie? Of heeft de raad gebruik gemaakt van zijn bevoegdheid om met unanimiteit het voorstel van de commissie te wijzigen en, zo ja, op welke punten?

Nu in artikel 13 van de richtlijn wordt bepaald, dat binnen een termijn van 18 maanden na de datum van kennisgeving van de betrokken richtlijn alle noodzakelijke wijzigingen in de nationale wettelijke en bestuursrechtelijke voorschriften in werking moeten zijn getreden, rees de vraag, waarom de Regering dit wetsontwerp zo laat heeft ingediend. De richtlijn dateert van 9 maart 1968 en het onderhavige wetsontwerp had dus reeds uiterlijk op 9 september 1969 tot wet moeten zijn verheven. Betekent dit dat de thans nog vigerende wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen sinds 9 september jl. in strijd zijn met de E.E.G.-richtlijn ter zake en, zo ja, welke gevolgen kan dit hebben? Kan een privaatrechtelijke rechtspersoon zich op het in strijd zijn van de huidige bepalingen met de richtlijn beroepen hetzij voor een nationale rechter, hetzij voor het Europese Hof van Justitie?

Heeft de Regering dit wetsontwerp ter kennisneming toegezonden aan de Europese Commissie met het verzoek eventuele opmerkingen aan haar door te geven? Zo nee, acht zij het dan niet gewenst dat dit alsnog gebeurt, daar de Europese Commissie toch de eerste instantie is die er op toe zal moeten zien dat het onderhavige wetsontwerp, nadat dit wet is geworden, al dan niet in overeenstemming is met de desbetreffende richtlijn? Ook voor de Kamer zou het van betekenis kunnen zijn te weten of de voorgestelde bepalingen naar het oordeel van de Europese Commissie in overeenstemming zijn met deze richtlijn.

Kan de Regering mededelen hoever de voorbereidende werkzaamheden zijn gevorderd met betrekking tot een richtlijn betreffende de coördinatie van de inhoud van de balansen en de winst- en verliesrekeningen en betreffende de ontheffing van de verplichting tot volledige of gedeeltelijke openbaarmaking van deze stukken voor de besloten naamloze vennootschap, voor zover het bedrag van hun balans beneden een in bedoelde richtlijn vast te stellen hoogte blijft, welke richtlijn krachtens artikel 2, lid 1, sub f, uiterlijk op 9 maart 1970 door de raad van de E.E.G. moet zijn vastgesteld?

Verscheidene leden hadden met belangstelling kennisgenomen van dit wetsvoorstel. Het kwam hun weinig zinvol voor aan de materiële inhoud van deze richtlijn nadere beschouwing te wijden omdat deze reeds geruime tijd geleden tot stand is gekomen. Naar hun oordeel is in het voorliggende wetsvoorstel in het algemeen op aanvaardbare wijze uitvoering gegeven aan de op de lid-staten rustende verplichting de eigen wetgeving aan te passen. Weliswaar is dit voor wat betreft het gestelde in artikel 2, eerste lid onder f met betrekking tot de openbaarmaking

van de balans en de winst- en verliesrekening nog niet bij dit wetsvoorstel gerealiseerd, doch deze leden hadden begrip voor de argumentatie in de memorie van toelichting waarom een dergelijke aanpassing beter kan wachten op het in de loop van dit jaar te verwachten wetsontwerp betreffende de besloten vennootschap, waarin tevens een regeling van de verplichting tot balanspublicatie voor de grote besloten vennootschappen zal worden gegeven. Naar hun oordeel moet het inderdaad als een bezwaar worden aangemerkt indien een groot aantal vennootschappen binnen een kort tijdsbestek tweemaal hun statuten zou moeten wijzigen.

In dit verband zouden de leden ter gelegenheid van dit wetsontwerp enige meer algemene opmerkingen willen maken over de in E.E.G.-verband nagestreefde harmonisatie van het vennootschapsrecht. Waren zij goed ingelicht, dan moet deze richtlijn beschouwd worden als een voorloper van een vooralsnog onvoorziene reeks van verdere richtlijnen. Deze zijn alle gebaseerd op artikel 54, lid 3, sub *g*, van het E.E.G.-verdrag dat strekt tot coördinatie van de waarborgen van de belangen van zowel deelnemers in de vennootschappen als van derden. Dit artikel geeft ruimte voor een brede interpretatie.

Gaarne zouden deze leden de visie van de Regering vernemen over de draagwijdte van dit artikel, met name met het oog op de nog tot stand te brengen verdere richtlijnen. Inmiddels is daarover 6 jaar lang onderhandeld. Moet verwacht worden, dat voor de volgende richtlijnen even veel tijd benodigd zal zijn? Wijst deze trage werkwijze er wellicht niet op, dat men in Brussel te zeer in details pleegt te treden als gevolg waarvan de totstandkoming van de gewenste coördinatie onnodig wordt vertraagd?

Hoe staat het met de feitelijke uitwerking van deze richtlijnen in de verschillende landen? Dreigt niet het gevaar, dat deze sterk uiteen zal lopen, nu de komende richtlijnen zich uitsluitend tot de naamloze vennootschappen zullen gaan beperken en van die rechtsvorm in ons land – waarschijnlijk ook na de totstandkoming van de besloten vennootschap – in veel grotere omvang wordt gebruik gemaakt dan in andere landen?

Is het juist, dat naar men in het bedrijfsleven kan vernemen de thans ondernomen harmonisatie van betrekkelijk ondergeschikt belang is voor het handelsverkeer en dat dit veel sterker belemmerd wordt door andere factoren, zoals verschillende fiscale regimes e.d.? Hoe staat het met de thans ondernomen harmonisatie van het vennootschapsrecht in het licht van een mogelijke uitbreiding van de E.E.G.?

Deze leden konden zich in het algemeen ermede verenigen, dat naar verdere harmonisatie wordt gestreefd, doch zouden er de voorkeur aan geven, dat deze zich tot een aantal hoofdlijnen zou beperken.

Voorts achtten zij het toch wel bezwaarlijk op de wijze zoals thans geschiedt de nationale landen te confronteren met een in tijd gespreide opeenvolgende reeks van aanpassingen die ook het bedrijfsleven telkens weer confronteert met de vraag in hoeverre aanpassingen van de statuten nodig zijn.

Deze leden achtten aanvaarding van de eerste richtlijn gewenst doch zouden de Regering willen uitnodigen bij de Europese Commissie te willen bevorderen, dat een meer globale en minder druppelsgewijze aanpak van deze harmonisch-problematiek wordt gerealiseerd, opdat in de verschillende landen een beter inzicht van het geheel van de noodzakelijke wijzigingen kan worden verkregen.

Gaarne zouden zij in dit verband een globaal overzicht van de onderwerpen waarover thans in Brussel in het kader van verdere richtlijnen wordt overlegd, ontvangen.

Enkele leden hadden het gevoel, dat de urgentie van het wetsontwerp uitsluitend gezien moet worden in het licht van een vrijwillig aanvaarde termijn door de Raad van Ministers in de E.E.G. De zakelijke inhoud van de in het wetsontwerp voorgestelde onderwerpen wettigt huns inziens nauwelijks het maken van grote haast met de behandeling van dit wetsontwerp. Zonder deze wettelijke bepalingen koesterden zij geen vrees voor grote calamiteiten in het bedrijfsleven of in de verhouding van vennootschappen ten opzichte van derden.

Een algemene vraag welke bij deze leden was opgekomen

was, of na harmonisatie van het vennootschapsrecht in de zes E.E.G.-landen, er in bepaalde Nederlandse wetsartikelen geen duidelijk onderscheid gemaakt moet worden in de opgaven van ondernemingen, welke geheel of ten dele buiten het Rijk in Europa zijn gevestigd, of dit al of niet E.E.G.-landen zijn, daar toch in laatstgenoemde landen in de toekomst vrijwel gelijklopende wettelijke bepalingen van kracht zullen zijn en opgave van wettelijke bepalingen dus alleen nodig is voor zover deze afwijken van de eerste richtlijn. Voor landen buiten de E.E.G. is uiteraard volledige informatie noodzakelijk. Moet dit onderscheid, dat voor het bedrijfsleven een belangrijke besparing van moeite en kosten kan betekenen, niet duidelijker in de nationale wetgeving tot uitdrukking komen? De leden, die hierop de aandacht vestigen dachten daarbij o.a. aan artikel 14 van de Handelsregisterwet, doch ook bij andere verplichte opgaven kan onderscheid van landen binnen en buiten de E.E.G. van belang zijn (voorbeeld artikel 3, lid 2, Handelsregisterwet) en mogelijk ook in andere wetten.

Nu de bedoeling van het wetsontwerp blijkens de considerans duidelijk is het aanpassen van de Nederlandse wetgeving aan de eerste richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 9 maart 1968 inzake het vennootschapsrecht, was bij enkele leden de vraag opgekomen of het wel geheel in overeenstemming is met deze bedoelingen, dat er bij enkele artikelen van deze richtlijn op gewezen wordt, dat dit in Nederland geregeld is in bepaalde artikelen van het Handelsregisterbesluit. Zo'n besluit kan zonder medewerking van de Staten-Generaal gewijzigd worden. Verdient het geen aanbeveling om de betreffende bepalingen bij deze gelegenheid van het Handelsregisterbesluit over te brengen in de Handelsregisterwet?

In de memorie van toelichting was het enkele leden opgevallen, dat in de aanvang (punt 1) een gedeelte tussen aanhalingstekens is geplaatst, hetgeen volgens hen duidt op een letterlijke aanhaling uit artikel 54, lid 3, onder *g*, van het E.E.G.-verdrag. Bij vergelijking bleek hun, dat de aanhaling op zichzelf gelijklopend is, met dien verstande, dat in genoemde verdragsbepaling tweemaal sprake is van „rechtspersonen”, terwijl in de memorie van toelichting dit woord is vervangen door „vennootschappen”. Is hier sprake van een onnauwkeurigheid of hebben de bewindslieden hier doelbewust een wijziging aangebracht en, zo ja, welke redenen hadden zij hiervoor?

Hoever zijn de wettelijke procedures ter aanpassing aan de eerste richtlijn in de andere E.E.G.-landen gevorderd en op welke termijn is een tweede richtlijn te verwachten? Is het mogelijk dan voor de aanpassing van de nationale wetgeving een termijn te bedingen welke rekening houdt met de nodige departementale voorbereidingstijd en de tijd die nodig is om de gewijzigde wetgeving parlementair goed te keuren?

Uit de memorie van toelichting (aanvang van de artikels-gewijze behandeling) blijkt, dat blijkens de Nederlandse jurisprudentie naamloze vennootschappen welke geen winst beogen wel onder de normale wettelijke bepalingen vallen. Volgens artikel 58 (laatste zin) van het E.E.G.-verdrag is deze vorm van vennootschappen zeer duidelijk uitgezonderd. Is er geen reden om bij deze wetswijziging deze uitzonderingspositie in de Nederlandse wetgeving duidelijker tot uitdrukking te brengen en meer in overeenstemming met de bedoelingen van het E.E.G.-verdrag?

Verspreide opmerkingen

Waarom is, zo werd door de commissie gevraagd, in het wetsontwerp geen voorziening getroffen naar aanleiding van artikel 2, lid 1, sub *d*, van de eerste richtlijn, dat voorschrijft dat uit de openbaarmaking moet blijken of de personen die de bevoegdheid hebben de vennootschap te verbinden, dit alleen of slechts gezamenlijk kunnen doen? De in de bijlage van de memorie van toelichting door de indieners van het ontwerp gemaakte opmerking „dat dit voorschrift alleen betrekking zou hebben op die rechtstelsels, waarin als hoofdregel geldt dat degenen die voor de vennootschap kunnen handelen, dit alleen gezamenlijk kunnen doen, en dat het Nederlandse recht krachtens artikel 47a W.v.K. van het tegen-

gestelde beginsel uitgaat" (blz. 13, rechterkolom, laatste strofe) wekt de indruk, dat dit in Nederland niet nodig zou zijn. Is dat juist?

In het Duitse recht kunnen de zogenaamde „tweehandtekeningen-clausules" aan derden worden tegengeworpen. De achterliggende gedachte is dat van derden geen minutieus onderzoek van de statuten kan worden verlangd op het punt van de omvang van de vertegenwoordigingsbevoegdheid op zich: van de soms ingewikkelde en uitgebreide statutaire beperkingen daarop, maar dat van een derde wel mag worden verlangd dat hij zich bij het handelsregister globaal op de hoogte stelt aan wie de algemene vertegenwoordigingsbevoegdheid in feite is toebedeeld, aan één persoon of meer personen. Van de derde wordt dus alleen maar verwacht dat hij globaal kan lezen en kan tellen (vgl. J. Haenen, Europees Vennootschapsrecht, postdoctorale leergang, Leuven, 1966/1967, uitgave Standaard 1968, blz. 131). Uit deze gedachtengang blijkt juist dat de derde van wie wordt verwacht dat hij globaal kan lezen en tellen, onder alle omstandigheden en ongeacht het heersende rechtsstelsel ook iets te tellen moet hebben. Kan deze leemte in het wetsontwerp mogelijk door een nota van wijziging nog worden weggenomen, zo informeerden enkele leden.

Onze wet spreekt nog steeds van de akte van oprichting, waar de statuten bedoeld zijn. Ook bijv. het nieuw voorgestelde artikel 19, lid 3, van de Handelsregisterwet (art. XVII) spreekt over een akte van oprichting, die een wijziging heeft ondergaan. Als akte van oprichting doet men echter goed alleen dat deel van de statuten te beschouwen, waarin de oprichtingshandeling is vastgelegd; en dat kan nu juist niet ongedaan gemaakt worden en dus ook niet veranderd. Statuten kunnen naar behoefte worden aangepast, maar aan feiten in het verleden kan niet worden getornd zonder nu juist de rechtszekerheid aan te tasten, met het oog waarop de richtlijnen zijn gemaakt. In deze richtlijnen is dan ook voortdurend sprake van „statuten". (Artikel 2, lid 1, sub c, is echter niet streng geredigeerd). Wat is het oogmerk geweest, dat in de richtlijn de „akte van oprichting" en de „statuten" in het algemeen van elkaar zijn onderscheiden? In dit verband verwees men ook naar de opmerkingen, gemaakt bij artikel XVII.

Artikelen

Artikel I. Welke rechtszekerheid is ermede gediend, dat in artikel I van het wetsontwerp in afwijking van het huidige artikel 36 W.v.K. een „meerzijdige rechtshandeling" wordt vereist, indien volgens de memorie van toelichting als essentiële vereisten voor de oprichting de notariële akte en de verklaring van geen bezwaar voldoende zijn?

Artikelen II en III. Is er ook overeenstemming bereikt over te stellen grenzen (eventueel minima en maxima) die in de nationale wetgeving moeten worden opgenomen?

In artikel 42c onder a van het Wetboek van Koophandel wordt bijv. de grens van f 50 000 gesteld; welke grenzen gelden hiervoor in de andere E.E.G.-landen?

In artikel II (gewijzigd artikel 36 Wetboek van Koophandel) wordt de eis gesteld dat de oprichters tezamen voor ten minste een vijfde gedeelte in het maatschappelijk kapitaal deelnemen.

In artikel III (gewijzigd artikel 36 Wetboek van Koophandel) worden bestuursleden hoofdelijk aansprakelijk gesteld zolang zij niet ten minste tien ten honderd op elk bij de oprichting geplaatst aandeel hebben gestort.

Welke grenzen zijn voor deze drie gevallen en mogelijk nog andere in de andere E.E.G.-landen gesteld?

Artikelen III en IV. Hebben de bewindsliden kennis genomen van hetgeen prof. mr. J. M. M. Maeijer in de Naamloze Vennootschap van december 1969 heeft geschreven onder de titel „Aanpassing van de Nederlandse wetgeving aan de eerste E.E.G.-richtlijn en de rechtsgeldigheid van de verbintenissen van de vennootschap", en met name van hetgeen hij sub 5 opmerkt over de aanpassing van de Nederlandse wetgeving aan artikel 9, lid 1, eerste alinea van de richtlijn. Daar

sprekt hij over een minder strikte aanpassing van onze wetgeving aan de E.E.G.-richtlijn en over strijd met de geest die aan de richtlijn ten grondslag ligt: Derden zijn, willen zij zich beschermd kunnen achten, toch genoopt de statuten van de vennootschap te raadplegen. Menen de indieners dat deze kritiek gerechtvaardigd is en zo ja, hoe denken zij daaraan tegemoet te komen?

Artikel V. De nietigheid van de vennootschap is terecht zeer beperkt. Geen gebruik is gemaakt van artikel 11, letter f. Maar de mogelijkheid is opengelaten om de ontbinding te vorderen van een vennootschap met één oprichter. Vele andere leden zouden er de voorkeur aan geven om ook die consequentie maar prijs te geven. Niet zelden is de tweede oprichter een stroman. Aan het uitgangspunt, dat een oprichtingshandeling als deze meerzijdig is, moet toch te ontkomen zijn.

Om nietigheid te ontgaan zijn er in artikel 36i K. (art. V) nog maar twee vereisten. Eén daarvan is listig geredigeerd als „akte van oprichting door een notaris gemaakt", zodat de ontbrekende kracht van authenticiteit alleen nog maar tot ontbindbaarheid leidt (36 j K.). De vraag rees of dit laatste in overeenstemming is met de richtlijn artikel 11, lid 2. Er is wel een „gebrek in de oprichtingsbehandeling", zoals artikel 36 j K., dat noemt, maar dit is niet genoemd in de richtlijn, die terzake limitatief is. In de gevallen in de toelichting genoemd, ontbreekt de oprichtingsakte niet en evenmin mist ze de authentieke vorm, zoals artikel 11, lid 2, sub a, verlangt. Het is bovendien toch ook geen sterk standpunt om voor deze zeldzame gebreken ontbindbaarheid te gaan invoeren. Het gebrek is ook heel moeilijk herkenbaar en dan verzet het belang van betrokkenen zich toch tegen die maatregel. De rechter zal dus de vordering niet toewijzen. Waarom dan nog die bepaling te maken?

De leden hier aan het woord zouden dus artikel 36 j K. geheel willen missen.

Moeite hadden deze leden met de regeling voor de nietigheid. De nietige vennootschap is zo nietig niet, of ze heeft een afgescheiden vermogen met een vereffenaar. Praktisch kan het voorgestelde wel zijn en ook in het belang van betrokkenen. Maar in de zin van de wet hebben alle oprichters-oprichters, die zich sieren met de letters N.V. – tenzij het verkeerd begrepen voorletters zijn – een nietige naamloze vennootschap opgericht en dat moet dan leiden tot toepassing van artikel 36 l K. (Art. V). In veel gevallen zal dat te veel eer zijn voor de bedreven zwendel. Zou een minder stringend gestelde bepaling inzake deze vereffening niet verstandiger zijn?

Artikel VI. Waarom wordt in artikel 37b van het Wetboek van Koophandel bij de wijziging van het eerste lid als ontbindingsgrond alleen genoemd „wanneer haar doel of werkzaamheid in strijd is met de goede zeden of de openbare orde" en niet met „de wet"?

Is niet te vrezen dat in de „doel"omschrijving zelden reden zal zijn de goedkeuring te onthouden, terwijl de werkzaamheden van de n.v. toch duidelijk op bedoelde gronden laakbaar zijn? Een n.v. tot exploitatie van een drukkerij zal te allen tijde een verklaring van geen bezwaar verkrijgen. Het is bepaald niet denkbeeldig, dat er n.v.'s tot exploitatie van drukkerijen worden opgericht, die zeer bewust het doel hebben om geheel of ten dele pornografische lectuur te drukken. Hoe kan dit op grond van deze wetstekst worden voorkomen, of kan ook achteraf op grond van verrichte „werkzaamheden" de n.v. op vordering van het openbaar ministerie alsnog worden ontbonden?

In de toelichting op dit artikel staat: „Ontbinding van de n.v. wegens strijd van het statutaire doel met de goede zeden of de openbare orde wordt, met het oog op de in dit geval noodzakelijke bijzondere regeling van de vereffening, in het ontwerp afzonderlijk behandeld in artikel 37b Wetboek van Koophandel, naast de thans reeds bestaande regeling betreffende de ontbinding wegens strijdigheid van de werking der vennootschap met de goede zeden of de openbare orde". Is de bedoeling van de onderstreepte woorden dat in deze gevallen

de gewone regels omtrent de vereffening niet van toepassing zijn?

Hierbij valt te denken aan de gehandhaafde leden 3 en 4 van artikel 37b. Is hier ook gedacht aan artikel 2.1.10a, lid 3, nieuw B.W., luidende: op de vereffening is artikel 2.1.11 van overeenkomstige toepassing, met dien verstande, dat bepalingen in de statuten betreffende de bestemming van het batig saldo buiten toepassing blijven?

Artikel XI. Betekent de in dit wetsontwerp minder strikte aanpassing van de Nederlandse wetgeving aan de E.E.G.-richtlijn, dat bijv. ook in de toekomst de vennootschap niet gehouden zal zijn aan derden indien een bestuur – statutair gezien – onbevoegdlijk emitteert? Komt het niet in strijd met de geest die aan de richtlijn ten grondslag ligt, dat de derde, wil hij zich beschermd kunnen achten, toch genoopt is de statuten van de vennootschap te raadplegen? Is het uit dien hoofde niet noodzakelijk bij de studie over de wenselijke bevoegdheidsverdeling tussen de organen van een vennootschap naast hetgeen uit een oogpunt van interne structuur van de n.v., te letten op de externe implicaties van zulk een verdeling tengevolge van artikel 9 van de richtlijn?

Het nieuwe artikel 47b K. (Art. XI) geldt alleen voor de overschrijding van statutaire beperkingen van de bevoegdheid en niet voor wettelijke beperkingen. Nu ziet het er naar uit, dat er in het komende recht, door de toeneming van de bevoegdheden van commissarissen, heel wat wettelijke beperkingen bij zullen komen. Dit artikel, waarvan de tekst niet in het oog springend duidelijk is – vandaar ook de toelichting op blz. 9 –, gaat dus weer aan betekenis inboeten. Is dat geen aanleiding om de tekst te verduidelijken?

Artikel XVII. Het is zeer nuttig, dat de publikatie van een doorlopende tekst wordt voorgeschreven, maar het heeft ook een bijkomend bezwaar, wanneer daardoor de oude teksten onvindbaar zouden worden. Derden kunnen immers hebben gehandeld onder de gelding van de „oude” statuten en moeten in de gelegenheid blijven daarvan kennis te nemen om zich daarop te kunnen beroepen. Bestaan er voorschriften, waardoor dit wordt gewaarborgd?

Artikel XIX. Is er geen reden, nu in het nieuwe artikel 31, tweede lid, een termijn van 15 dagen gesteld wordt, waarbinnen iedereen geacht wordt kennis te hebben kunnen nemen van oprichtingsakten, wijzigingen van statuten, etc., dat wil zeggen stukken welke moeilijker toegankelijk zijn dan wetten gepubliceerd in staatsbladen, om de termijn van 20 dagen genoemd

in artikel 2 van de wet van 15 mei 1829 (*Stb.* nr. 28) aan te passen aan betere communicatiemiddelen dan ruim honderd veertig jaar geleden en deze termijn terug te brengen?

Artikel XX. In hoeverre voldoet het gewijzigde artikel 32 van de Handelsregisterwet aan het bepaalde in artikel 3, lid b, van de eerste richtlijn, dat de nodige maatregelen genomen worden „om elke tegenstrijdigheid te vermijden tussen de inhoud van de in de *pers* gepubliceerde tekst en die van het register of van het dossier”?

Blijkens artikel 32 gaat het alleen om de officiële inschrijving in het Handelsregister en de algemene maatregel van bestuur, die waarschijnlijk niet verder reikt dan de publikatie in het publikatieblad (*Nederlandse Staatscourant*).

Hoe kan voorkomen worden, dat hieruit al of niet verminkte gedeelten in de *pers* worden overgenomen?

Aldus vastgesteld 2 juni 1970.

KIKKERT
 NEDERHORST
 VAN LIER
 BAKKER
 MAENEN
 JOEKES
 BOERSMA
 VAN DEN BERGH
 BOERTIEN
 PEIJNENBURG
 WIEBENGA
 VAN SCHAİK
 KRONENBURG
 RIETKERK
 LEMS
 GOUDSMIT
 HERMSEN.